

Wijzigingsverzoek Gegevenssoorten wordt Informatieobjecten

Datum: 26 september 2023
Indiener: Beheerteam ROSA
Beoordeeld door: QA-team (positief advies)

In het ROSA-metamodel is het elementtype 'Gegevenssoort' opgenomen. Dit elementtype is bij de revisie ROSA overgenomen / meegekomen uit de eerdere versies van ROSA. De oorsprong van dit elementtype ligt in de tijd van SION.

- Definitie Gegevenssoort: "Een conceptueel gegevenselement dat gelezen en geschreven wordt door functies of processen in de keten."

Inmiddels zijn in alle andere (sectorale) referentiearchitecturen ook dergelijke objecten gebruikt. In de SRA's wordt de aanduiding "Informatieobject" gebruikt. In alle gevallen (ROSA, HORA, MORA, FORA) is de basis het *Business Object* uit ArchiMate.

- HORA
 - [Metamodel](#): "Informatieobject"
 - Beschrijving op pagina [Informatiemodel](#) : "Het informatiemodel beschrijft de gegevens die instellingen voor onderwijs en onderzoek beheren. Het wordt ook wel een bedrijfsobjectmodel of een conceptueel gegevensmodel genoemd. Het is nadrukkelijk nog geen logisch gegevensmodel. Het model beschrijft de grotere eenheden van gegevens in een taal die breed in de organisatie herkenbaar is en geeft dus nog geen details over de precieze gegevensstructuur. Het legt focus op bedrijfsobjecten met een grotere verzameling van gestructureerde gegevens die breed worden gedeeld in de organisatie."
- MORA:
 - Menu: Informatieobjecten > Informatiemodel
 - Beschrijving op pagina [Informatiemodel](#): "In het informatiemodel worden alle informatieobjecten in onderlinge samenhang weergegeven. Deze informatieobjecten of bedrijfsobjecten zijn logische gegevensverzamelingen die in een bedrijfsproces worden gecreëerd of gebruikt."
- FORA:
 - Definitie Informatieobject (van https://fora.wikixl.nl/index.php/Gebruik_FORA_wiki#Informatieobjecten): "Een Informatieobject representeert een op zichzelf staand geheel van gegevens dat als eenheid wordt gebruikt binnen een bepaald bedrijfsdomein. Een informatieobject kan enkelvoudig zijn of samengesteld uit andere informatieobjecten. Informatieobjecten worden gebruikt en/of geproduceerd door bedrijfsfuncties, en kunnen ook worden uitgewisseld tussen een onderwijsinstelling en andere partijen."
 - NB. FORA maakt op dit moment een slag waarin informatieobjecten aan processen worden verbonden (en niet langer aan bedrijfsfuncties).
 - Beschrijving op pagina [Informatiemodel](#): "Overzicht van de informatieobjecten waarmee onderwijsinstellingen te maken hebben, gegroepeerd per bedrijfsdomein. Het gaat met name over de objecten waarover ook gegevens worden vastgelegd. Het wordt ook wel een bedrijfsobjectmodel of een conceptueel gegevensmodel genoemd."

De betekenis / bedoeling van "Gegevenssoort" (zoals gedefinieerd in ROSA) en "Informatieobject" (zoals gedefinieerd en gebruikt in de SRAs) komt overeen.

Het begrip "Gegevenssoort" legt echter te veel nadruk op de 'gegevens'-kant (logisch, of zelf fysiek) waardoor

- (a) het minder duidelijk is dat de informatieobjecten het **conceptuele** informatiemodel(*) vormen.
 - Waar de SRAs soms over conceptuele gegevensmodellen spreken, sluiten we hier aan bij de aanduiding 'conceptueel informatiemodel' die MIM hanteert: <https://docs.geostandaarden.nl/mim/mim/#niveau-2-conceptueel-informatiemodel>
- (b) de definitie van een 'gegevenssoort' verkeerd kan worden geïnterpreteerd.
 - Dit leidde bij het Redactieteam ROSA Begrippenkader tot de gedachte dat de definities van de 'Gegevenssoorten' zouden moeten worden aangepast zodat elke definitie voorafgegaan zou moeten worden door "Gegevens over..." waardoor het vormen van een conceptueel gegevensmodel onmogelijk zou worden. De 'Gegevenssoort' zou dan immers niet langer het entiteitstype representeren (conceptueel), maar de daadwerkelijke gegevens (fysiek) OVER dat entiteitstype. In ArchiMate-termen zou dit ook op een andere laag thuishoren (Dataobject, applicatielaag).

Dit alles in aanmerking nemende, stellen wij vanuit het oogpunt van herkenbaarheid, consistentie en eenduidigheid voor om

- het elementtype 'Gegevenssoort' in het ROSA metamodel te hernoemen naar "Informatieobject"
- met de volgende bijbehorende definitie:
 - Een zelfstandige eenheid van informatie die betekenis heeft en daardoor bruikbaar c.q. van belang is binnen een bepaalde context. (**NEN-ISO 23081-1:2017**)
 - Minder geschikt is de definitie uit de NORA want die is heel erg gericht op archivering:
 - Een op zichzelf staand geheel van gegevens met een eigen identiteit.
(Zie <https://www.noraonline.nl/wiki/Informatie-object> <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/informatieobject>)
- met de volgende bijbehorende toelichting:
 - Een informatieobject representeert een object dat in een conceptueel informatiemodel in samenhang met andere informatieobjecten wordt gebracht. Zo'n model "dient als taal waarmee domeinexperts kunnen communiceren met informatieanalisten en verschaft een eenduidige interpretatie van die werkelijkheid ten behoeve van deze communicatie." (cf. [MIM](#))